

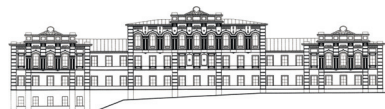
МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ
ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МИСТЕЦТВ УКРАЇНИ

**КУЛЬТУРОЛОГІЯ
ТА СОЦІАЛЬНІ КОМУНІКАЦІЇ:
ІННОВАЦІЙНІ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ**

CULTURAL STUDIES
AND SOCIAL COMMUNICATIONS:
INNOVATION STRATEGIES OF DEVELOPMENT

**Матеріали міжнародної наукової конференції
(17–18 листопада 2022 року)**

Proceedings of the International Scientific Conference
(November 17–18, 2022)

Харків, ХДАК, 2022

УДК [008+316.77] (063)
К90

Друкується за рішенням ученої ради
Харківської державної академії культури
(протокол № 3 від 28.10.2022 р.)

Відповідальний за випуск:
Ю. І. Лошков

Редакційна колегія:

Рябуха Н., д-р мистецтвозн., доц., в.о. ректора ХДАК, гол. редактор;
Лошков Ю., д-р мистецтвозн., проф., перший проректор ХДАК;
Косачова О., канд. наук із соц. комунікацій, доц., заст. декана факультету аудіовізуального мистецтва, голова Наукового товариства студентів, аспірантів, докторантів і молодих учених ХДАК (НТСА ХДАК);
Мачулін Л., канд. філос. наук, ст. викл., зав. редакційно-видавничим відділом ХДАК;
Александрова М., канд. філософ. наук, доц. ХДАК;
Бірьова О., канд. іст. наук., ст. викл. ХДАК;
Борисова А., канд. психол. наук, доц., зав. каф. філології;
Воскобойнікова Ю., д-р мистецтвозн., доц. ХДАК;
Зайцева М., канд. економ. наук, доц. ХДАК;
Коновалова І., д-р мистецтвозн., доц., зав. каф. теорії та історії музики ХДАК;
Коржик Н., канд. наук із соц. комунікацій, доц. ХДАК;
Лисенкова В., д-р філос. наук, доц. ХДАК;
Любченко О., студ. ХДАК;
Мостова І., канд. мистецтвозн., ст. викл., декан факультету хореографічного мистецтва ХДАК;
Попова-Коряк К., канд. юрид. наук, ст. викл. ХДАК;
Радько О., канд. психол. наук, доц. ХДАК;
Рибалко С., д-р мистецтвозн., проф., зав. каф. мистецтвознавства ХДАК;
Сокол Д., аспірант ХДАК;
Фесенко І., канд. мистецтвозн., доц. ХДАК;
Шелестова А., канд. наук із соц. комунікацій, доц. ХДАК.

К 90 Культурологія та соціальні комунікації: інноваційні стратегії розвитку : матер. міжнар. наук. конф. (17–18 листопада 2022 р.) / Під ред. доц. Н. Рябухи та ін. — Харків : ХДАК, 2022. — 476 с.

УДК [008+316.77] (063)

сьогодні, для того щоб вести філософський спосіб життя, потрібно декілька важливих умов. Це: схильність до філософської рефлексії чи до медитативних практик, інтерес до цього, певний рівень освіти, постійні філософські заняття, вільний час, налагодженість побуту (наявність фінансів, облаштування спеціального приміщення, постійні інформаційні канали, присутність помічників у господарстві).

Тому у більш ранні історичні епохи такий спосіб життя, за рідкими виключеннями, могли вести лише представники елітарних кіл суспільства. Сьогодні часи змінилися, але ці умови збереглися і не завжди їх можна відтворити в житті конкретної людини.

Науковий спосіб життя теж став дещо іншим з давніх часів. Хоча і його суттєві риси актуальні і сьогодні. Для їх відтворення нині потрібні великі ресурси. І не завжди певна країна в змозі їх надати. Але саме наявність розгалуженої наукової сфери, високі показники рівня освіти, технічна оснащеність суспільного життя виводить регіон чи країну на сучасний рівень існування, надають великі можливості подальшого зростання.

Таким чином, спосіб життя людини для інших може бути дуже інформативним. Вивчаючи його характеристики, зможемо зрозуміти і глибинні, і поверхові параметри світогляду людини. Тому спосіб життя прямо вказує на особливості само цієї людини і для інших може бути непринадним. У суспільстві існує велика кількість варіантів способу життя й кожен формує його за своїми уявленнями, інтересами, мотивами, потребами і бажаннями у відповідності до зовнішніх обставин.

Ю. Потоцька

КРИТИКА ПОСТМОДЕРНІЗМУ ТА ПРОБЛЕМА ВИЗНАЧЕННЯ НОВОЇ КУЛЬТУРНОЇ ПАРАДИГМИ

Y. Pototska

CRITICISM OF POSTMODERNISM AND THE PROBLEM OF DEFINING A NEW CULTURAL PARADIGM

Наприкінці ХХ — на початку ХХІ ст. постмодернізм стає об'єктом критичного переосмислення. На роль нової культурної парадигми претендують різні варіанти постпостмодернізму: псевдо- та діджімодернізм (А. Кірбі), метамодернізм (Т. Вермолен та Р. ван ден Аккер, Л. Тернер) тощо. До об'єктивних чинників, що зумовили трансформацію культури, відносять цифрову революцію, глобалізацію, тотальну перемогу ідеології консьюмеризму, глобальні ризики і катастрофи, зокрема військові конфлікти. Зміни у суспільному житті, настроях, пануючих у сучасній культурі, породжують критичне ставлення до постмодерністської іронічної установки, в якій бачать беззмістовність, апатію, поверхове ставлення до себе та світу. Іронії протиставляють «нову щирість» і/або «нову серйозність».

На думку Д. Ф. Уоллеса, іронія перетворилася на медійну комерційну стратегію і втратила контр-культурне значення. Доволі негативно ставиться до іронізму А. Кірбі, який підкреслює, що у сучасних умовах навіть інтелектуал стає актором ринку послуг, отже він не може залишатися іроніком і переконувати аудиторію в існуванні плюралізму. Б. Латур вважає, що для інтелектуалів

настав час припинити боротьбу з наївними віруючими, оскільки вже утворилася пустеля, де усі ідеали дискредитовано.

Розглядаючи нові соціокультурні реалії, А. Кірбі бачить у сучасній людині такі типові риси, як фанатизм, тривогу, схильність до апропріації, аутизм, технічну обізнаність, яка поєднується із середньовічним варварством, інфантилізмом, невіглаством. На зміну іронічній відчуженості приходять чуттєвість, оскільки індивід більше не є пасивним реципієнтом, він залучається до створення і поширення інформації, має можливість впливати на долю того чи іншого проекту.

Дійсно, людині цифрової доби притаманні якщо не фанатизм, то ентузіазм і спонтанність. Вона не уникає вибору, як іронік, не відчуває себе самотньою у своїх захопленнях, активно долучається до різноманітних колективних проєктів. Комунікація у соціальних мережах, культура спільного споживання привчає її довіряти стороннім.

Проте говорити про подолання фрагментарності свідомості або про відродження екзистенції не можна через маніпулятивні впливи та несамостійність вибору. Тотальна комерціалізація і атмосфера тривоги не сприяють поглибленню духовного життя та його відвертому прояву. Не випадково «нова щирість» також іноді розглядається лише як медійний феномен, маркетингова стратегія або штучний художній прийом.

Передчасно знецінювати іронію, яка в інформаційному суспільстві виконує функцію антирепресивного механізму, допомагає відновлювати особистий простір у маніпулятивному середовищі.

І не дивно, що ідеологи метамодернізму Т. Верміолен і Р. ван ден Аккер розуміють його як поєднання іронії та щирості, розуміння та наївності, прагматичності та романтики, сумніву та оптимізму. Умовою існування «нової щирості» вважається «осциляція» та «метаксис» (перебування між протилежними полюсами, котрі не можна остаточно об'єднати).

Стверджується, що у процесі цього коливання здійснюється рух уперед, але «у погоні за безліччю несумірних горизонтів, які вислизають» (Л. Тернер). Це нагадує про плюралізм та ризоматичність культурного простору. Взагалі референси до постмодернізму часто виникають під час спроби описати нову ситуацію. Наприклад, А. Кірбі бачить риси неосередньовіччя у псевдомодернізмі, знов констатує «смерть автора», підкреслює беззмістовність комунікації. Всі ці проблеми притаманні постмодерну, і вони лише посилюються. Отже, її спроби обґрунтувати становлення нових культурних парадигм досі не виглядають переконливими.

I. Ushno

УКРАЇНСЬКИЙ ПІДПРИЄМНИЦЬКИЙ ЕТОС: СОЦІОФІЛОСОФСЬКИЙ КОНТЕКСТ

I. Ushno

UKRAINIAN ENTREPRENEURIAL ETHOS: SOCIOPHILOSOPHICAL CONTEXT

Народи, що творять економічну культуру, по-своєму сприймають навколишній світ та себе в цьому світі і здійснюють господарську діяльність

Наукове видання

Відповідальність за редагування та достовірність інформації
несе автор роботи

**Культурологія та соціальні комунікації:
інноваційні стратегії розвитку**

**Матеріали міжнародної наукової конференції
(17–18 листопада 2022 року)**

Cultural Studies and Social Communications:
Innovation Strategies of Development

Proceedings of the International Scientific Conference
(November 17–18, 2022)

Відповідальний за випуск
Ю. І. Лошков

Редактори:
А. А. Троян
Г. С. Положій

Комп'ютерна верстка:
І. Г. Колесник

Підписано до друку 16.11.2022. Формат 60x84/16.
Гарнітура «Times». Папір для мн. ап.
Ум. друк. арк. 27,67. Обл.-вид. арк. 41,8.
Наклад 300 пр. Зам. №

Адреса редакції і видавця:
ХДАК, Україна, 61057, м. Харків, Бурсацький узвіз, 4
тел. (057) 731-27-83. e-mail: rrv2000k@ukr.net.
Свідоцтво про держреєстрацію ДК №3274 від 04.09.2008 р.

Віддруковано в ПП Озеров Г. В.
м. Харків, вул. Університетська, 3, кв. 9.
Свідоцтво про реєстрацію: № 818604 від 02.03.2000.